

**Standardy Ochrony Małoletnich obowiązujące
W Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego
w Oleszycach**

Preambuła

Zasadą obowiązującą pracowników Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach jest podejmowanie działań mających na celu ochronę godności ucznia i poszanowanie jego praw. Każdy pracownik zobowiązany jest dbać o prawidłowy rozwój ucznia i przestrzegać zarządzeń i procedur określonych w niniejszym dokumencie.

Pracownik placówki, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej instytucji oraz swoich kompetencji.

Podstawowe procedury postępowania

Działając na podstawie art. 22b ustawy z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich Dyrektor Zespołu Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach wprowadza do stosowania „Standardy Ochrony Małoletnich” (zwane dalej „Standardami”), których naczelnym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa małoletnim uczniom, dbałość o ich dobro, uwzględnianie ich potrzeb i podejmowanie działań w ich jak najlepszym interesie.

Standard 1 – Szkoła/ placówka opracowała, przyjęła i wdrożyła do realizacji Standardy Ochrony Małoletnich, które określają:

- 1) Zasady bezpiecznej rekrutacji personelu.
- 2) Procedury reagowania na krzywdzenie.
- 3) Procedury i osoby odpowiedzialne za przyjęcie zgłoszenia, dokumentowanie i dalsze działania pomocowe.
- 4) Zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.
- 5) Zasady bezpiecznych relacji personel - małoletni. w tym zachowania nie dozwolone.
- 6) Zasady bezpiecznych relacji małoletni - małoletni, w tym zachowania niedozwolone.
- 7) Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu.
- 8) Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w Internecie, w tym ochrony wizerunku i danych osobowych.

9) Zasady upowszechniania i ewaluacji Standardów.

Standard 2 – Szkoła/ placówka stosuje zasady bezpiecznej rekrutacji personelu, regularnie szkoli personel ze Standardów.

Standard 3 – Szkoła/ placówka wdrożyła i stosuje procedury interwencyjne, które znane są i udostępnione całemu personelowi. Każdy pracownik wie komu należy zgłosić informację o krzywdzeniu małoletniego i kto jest odpowiedzialny za działania interwencyjne. Każdemu pracownikowi szkoły udostępnione są dane kontaktowe do lokalnych instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie i interwencję w przypadku krzywdzenia małoletnich.

Standard 4 – Szkoła/ placówka co najmniej raz na 2 lata monitoruje i w razie konieczności ewaluje zapisy Standardów, konsultując się z personelem, uczniami i rodzicami oraz aktualizując.

Rozdział I

Postanowienia ogólne

§1

1. Celem Standardów Ochrony Małoletnich jest:

- a) zwrócenie uwagi pracowników szkoły, rodziców i podmiotów współpracujących na konieczność podejmowania wzmoczonych działań na rzecz ochrony uczniów przed krzywdzeniem,
- b) określenie zadań, procedur szkoły oraz zakresu obowiązków przedstawicieli szkoły w zakresie przeciwdziałania przemocy i ochrony przed krzywdzeniem,
- c) wypracowanie adekwatnej procedury do wykorzystania podczas interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia,
- d) wprowadzenie wzmoczonej działalności profilaktyczno-wychowawczej w zakresie zapewnienia ochrony uczniów przed przemocą,

2. Pracownicy szkoły w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia ucznia, monitorują sytuację i dobrostan ucznia oraz stosują zasady określone w Standardach.

3. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracowników szkoły wobec ucznia jakiegokolwiek formy przemocy.

4. Ze Standardami zapoznawani są wszyscy pracownicy szkoły, a także uczniowie i ich rodzice, zgodnie z procedurami określonymi w treści Standardów.

5. Dyrektor szkoły wyznacza **pedagoga szkolnego** jako osobę odpowiedzialną za monitorowanie realizacji Standardów, reagowanie na sygnały ich naruszenia, ewaluowanie i modyfikowanie zapisów Standardów i prowadzenie rejestru interwencji i zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Standardach Ochrony Małoletnich.
6. Za dbanie o bezpieczeństwo i monitoring urządzeń teleinformatycznych z dostępem do Internetu i Dyrektor szkoły wyznacza informatyka.

Rozdział II

Objaśnienie terminów

§2

- 1.**Pracownikiem** ZSCKKR w Oleszycach jest każda osoba zatrudniona na umowę o pracę/umowę cywilnoprawną.
- 2.**Dzieckiem** w świetle polskiego prawa jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
- 3.**Opiekunem** dziecka-jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic/prawny opiekun) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczegółowych lub orzeczenia sądu (w tym: rodzina zastępcza).
- 4.**Krzywdzenie** - każde zamierzone lub niezamierzone działanie oraz zaniechanie działań ze strony rodzica/opiekuna prawnego, pracownika szkoły lub rówieśnika, które ujemnie wpływa na rozwój fizyczny lub psychiczny dziecka. Przyjmuje formy przemocy fizycznej, emocjonalnej/psychicznej, seksualnej, zaniedbania.
- 5.**Przemoc fizyczna** - działanie wobec dziecka, które powoduje urazy na jego ciele, m.in. bicie go, w tym klapsy, policzkowanie, szarpanie, popychanie, zadawanie bólu, przypalanie papierosem. Przemoc ta może być jednorazowym incydem lub powtarzać się przez dłuższy czas.
- 6.**Przemoc seksualna** - to angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm).
- 7.**Zaniedbywanie** - chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

8.Przemoc rówieśnicza - wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji. Formy przemocy rówieśniczej: fizyczna (bicie, szarpanie, popychanie, niszczenie rzeczy, zabieranie i wymuszanie pieniędzy, plucie, kopanie, zmuszanie do wykonywania poniżających, ośmieszających czynności, w tym seksualnych), słowna (przezywanie, ubliżanie, wyśmiewanie, grożenie, prowokowanie poprzez np. robienie min lub wyrażanie różnych opinii), relacyjna (wykluczenie z grupy rówieśniczej, namawianie innych do odrzucenia ofiary, rozpowszechnianie plotek), cyberprzemoc (nękanie, straszenie, ośmieszanie poprzez wysyłanie wiadomości oraz komentarzy; umieszczanie lub rozpowszechnianie kompromitujących treści, zdjęć, filmów w Internecie).

9.Przemoc domowa – jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszającą prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godności, nietykalność cielesną lub wolność w tym seksualną,
- c) powodujące szkody w jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdy moralne.
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające w niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

9.Dane osobowe dziecka- to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

10.Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich- wyznaczony przez Dyrektora ZSCKR pracownik sprawujący nadzór nad realizacją Standardów Ochrony Małoletnich.

11.Osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo w sieci - wyznaczony przez Dyrektora ZSCKR pracownik szkoły, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu na terenie szkoły i bezpieczeństwem dzieci w sieci.

12.Zespół interwencyjny-grupa złożona z pedagoga/psychologa, wychowawcy, wicedyrektora/ dyrektora i innych wybranych nauczycieli podejmująca się współpracy celem udzielenia pomocy uczniowi dotkniętemu problemem krzywdzenia.

13. Świadek przemocy- osoba, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy, lub widziała akt przemocy.

Rozdział III

Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników

§3

1. Rekrutacja pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji, a pracodawca dąży do jak najlepszej weryfikacji kwalifikacji kandydata, w tym stosunek do wartości podzielanych przez placówkę, takich jak ochrona praw dzieci i szacunek do ich godności.
2. Szkoła dba, aby osoby w niej zatrudnione – zarówno pracownicy pedagogiczni, jak i niepedagogiczni, w tym osoby pracujące na podstawie umowy-zlecenia oraz wolontariusze, stażyści i praktykanci, posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z dziećmi oraz nie stanowiła dla nich zagrożenia.
3. W każdym przypadku szkoła musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia, tj., imię (imiona) i nazwisko, datę urodzenia oraz dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
4. Zgodnie z art. 21 *Ustawy o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępstwami na tle seksualnym* Dyrektor szkoły przed zawarciem umowy sprawdza kandydata w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym¹ (rejestr z dostępem ograniczonym) oraz w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze (dostęp: rps.ms.gov.pl, po założeniu profilu placówki). Sprawdzenie w rejestrze sprawców dokumentuje się wydrukiem informacji zwrotnej wygenerowanej z Rejestru, a figurowanie w Rejestrze wyklucza możliwość zatrudnienia kandydata.
5. Dyrektor szkoły jest zobowiązany do domagania się od osoby zatrudnianej lub od innej osoby (wolontariusza, praktykanta i in.) przed dopuszczeniem do wykonywania czynności z małoletnimi w szkole/ placówce, zaświadczenia z Krajowego Rejestru Karnego²

¹ Aby sprawdzić osobę w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym potrzebne są następujące dane kandydata/-tki: imię i nazwisko; data urodzenia; PESEL; nazwisko rodowe; imię ojca; imię matki.

² Zaświadczenia z KRK można domagać się wyłącznie w przypadkach, gdy przepisy prawa wprost wskazują, że pracowników w zawodach lub na danych stanowiskach obowiązuje wymóg niekaralności - Wymóg niekaralności obowiązuje m.in. nauczycieli, w tym nauczycieli zatrudnionych w placówkach publicznych oraz

- o niekaralności w zakresie określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego³ oraz w *Ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii*.
6. Kandydat/kandydatka składa oświadczenia o posiadaniu przez niego/nią pełnej zdolności do czynności prawnych i korzystaniu z praw publicznych; o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych zgodnie ze wzorem z **Załącznika nr 1** który stanowi do niniejszych standardów.
 7. Jeżeli osoba posiada obywatelstwo inne niż polskie przedkłada pracodawcy:
 - a) informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów;
 - b) pod rygorem odpowiedzialności karnej, oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa.
 - c) jeżeli mieszkała w innych państwach w ciągu 20 lat niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
 8. Dopuszczalne jest przedłożenie przez kandydata pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenia, że prawo danego państwa nie przewiduje wydawania informacji o niekaralności i/lub nie prowadzi rejestru karnego oraz oświadczenia, że nie był(-a) w tym państwie prawomocnie skazany(-a).
 9. O zawieraniu oświadczeń pod rygorem odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia świadczy zawarta w ich treści klauzula „Jestem świadomy(-a) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia”, która zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
 10. Oświadczenia, wydruki z rejestrów i zaświadczenia z KRK dołączane są do części A akt osobowych pracownika lub do dokumentacji wolontariusza/ praktykanta. W przypadku danych z Rejestru osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw wyjaśniania przypadków czynności skierowanych przeciwko wolności seksualnej i obyczajności wobec małoletniego poniżej 15 lat, wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze, wystarczającym jest wydruk strony internetowej, na której widnieje komunikat, że sprawdzana osoba nie figuruje w Rejestrze.

niepublicznych. Z kolei ustawa o pracownikach samorządowych nie nakłada obowiązku przedstawienia informacji z KRK przed nawiązaniem stosunku pracy.

³ Dotyczy przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, handlu ludźmi, znęcania się.

Rozdział IV

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między uczniem a pracownikiem szkoły, w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich

§4

1. Podstawową zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez pracowników szkoły jest działanie dla dobra ucznia i w jego interesie.
2. Pracownicy szkoły traktują ucznia z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby.
3. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec ucznia w jakiegokolwiek formie.
4. Zasady bezpiecznych relacji pracownika z uczniami obowiązują wszystkich pracowników, stażystów i wolontariuszy.
5. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia, którego wzór stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszych standardów.
6. Pracownik szkoły zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z uczniami i każdorazowego rozważenia, czy jego reakcja, komunikat bądź działanie wobec ucznia są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych uczniów.
7. **Pracownik szkoły w kontakcie z uczniami:**
 - 1) zachowuje cierpliwość i odnosi się do ucznia z szacunkiem,
 - 2) uważnie wysłuchuje uczniów i stara się udzielać im odpowiedzi dostosowanej do sytuacji i ich wieku,
 - 3) nie zawstydzia ucznia, nie lekceważy, nie upokarza i nie obraża; nie krzyczy, chyba że wymaga tego sytuacja niebezpieczna (np. ostrzeżenie); nie ujawnia drażliwych informacji o uczniu osobom do tego nieuprawnionym, dotyczy to ujawniania jego wizerunku. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989.
8. Decyzje dotyczące ucznia powinny zawsze uwzględniać jego oczekiwania, ale również brać pod uwagę bezpieczeństwo pozostałych uczniów.
9. Uczeń ma prawo do prywatności, odstąpienie od zasad poufności każdorazowo musi być uzasadnione, a uczeń o takim fakcie powinien być jak najszybciej poinformowany.
10. W przypadku konieczności rozmowy z uczniem na osobności, pracownik powinien pozostawić uchylone drzwi bądź poprosić innego pracownika o uczestniczenie

w rozmowie (przepis nie dotyczy pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego, psychologa).

11. Pracownikowi szkoły nie wolno w obecności uczniów niestosownie żartować, używać wulgaryzmów, wykonywać obraźliwych gestów, wypowiadać treści o zabarwieniu seksualnym.
12. Pracownikowi szkoły nie wolno wykorzystywać przewagi fizycznej ani stosować gróźb.
13. Pracownik szkoły zobowiązany jest do równego traktowania uczniów, niezależnie od ich płci, orientacji seksualnej, wyznania, pochodzenia etnicznego czy też niepełnosprawności.
14. Pracownik szkoły zobowiązany jest do zachowania w poufności informacji uzyskanych związku z pełnioną funkcją lub wykonywaną pracą, dotyczących zdrowia, potrzeb rozwojowych i edukacyjnych, możliwości psychofizycznych, seksualności, orientacji seksualnej, pochodzenia rasowego lub etnicznego, poglądów politycznych, przekonań religijnych lub światopoglądów uczniów.
15. Informacje powzięte przez psychologa podczas rozmów indywidualnych z uczniem są objęte tajemnicą zawodową regulowaną przepisami prawa.

Pracownikowi szkoły bezwzględnie zabrania się (pod groźbą kary, w tym więzienia i utraty pracy):

- 1) nawiązywać relacji seksualnych z uczniem,
- 2) składać uczniowi propozycji o charakterze seksualnym i pornograficznym, w tym również udostępniania takich treści, proponować uczniom alkoholu, wyrobów tytoniowych i innych.

Rozdział V

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia ucznia

§5

1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia ucznia, wykaz symptomów stanowi **Załącznik nr 3** do niniejszych standardów. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy podejmują rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania dla siebie pomocy.

3. Pracownicy szkoły monitorują sytuację i dobrostan ucznia.
4. Pracownicy szkoły znają i stosują zasady bezpiecznych relacji dorosły –uczeń i uczeń – uczeń ustalone w szkole.
5. Jeżeli zagrożone jest życie i zdrowie ucznia, wzywają pogotowie ratunkowe i policję oraz postępują zgodnie z zaleceniami służb.

Rozdział VI

Zasady i procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia ucznia przez pracownika, osobę trzecią, innego ucznia lub opiekuna ucznia

§6

1. W przypadku uzyskania informacji lub zauważenia przez pracownika szkoły, że uczeń jest krzywdzony, pracownik ma obowiązek zgłosić ten fakt osobie odpowiedzialnej za Standardy Ochrony Małoletnich (pedagog szkolny) i sporządzić notatkę ze zdarzenia, wzór notatki stanowi **Załącznik nr 4** do niniejszych standardów.
2. Pedagog szkolny wraz wychowawcą może wezwać rodziców/opiekunów prawnych, z każdego spotkania sporządzana jest notatka, która zawiera:
 1. Opis sytuacji szkolnej i rodzinnej ucznia na podstawie rozmów z uczniem (w obecności psychologa, który sporządza notatkę z rozmowy) nauczycielami, opiekunami.
 2. Plan pomocy uczniowi, który powinien zawierać wskazania dotyczące:
 - a) działań, jakie szkoła zapewnia uczniowi w celu poczucia bezpieczeństwa,
 - b) wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku,
 - c) skierowanie dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.
 3. Pedagog szkolny oraz wychowawca mogą wezwać innych pełnoletnich członków rodziny, którzy mogą sprawować faktyczną opiekę nad uczniem w przypadku powzięcia informacji o krzywdzeniu ucznia przez jego rodziców/prawnych opiekunów.

§7

Sposób podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez osoby trzecie, związane ze szkołą tj. pracownicy szkoły, wolontariusze, organizacje współpracujące ze szkołą:

1. Jeśli pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do zapewnienia uczniowi bezpiecznego miejsca i odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie. Pracownik zobowiązany jest do powiadomienia o tym fakcie Dyrektora szkoły który w przypadku podejrzenia przestępstwa zobowiązany jest do poinformowania policji lub prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa.
2. Jeśli pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń doświadczył jednorazowo przemocy fizycznej lub psychicznej (np. popychanie, klapsy, poniżanie, ośmieszanie), zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo ucznia i odseparowania go od osoby krzywdzącej. Następnie powinien powiadomić o tym fakcie pedagoga szkolnego.
3. Jeśli pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń doświadcza przemocy w rodzinie, poprzez zaniedbanie lub demoralizację, zobowiązany jest do powiadomienia o tym fakcie pedagoga szkolnego, który opracowuje działania naprawcze lub profilaktyczne z powołaną do tego celu grupą wsparcia.

§8

Sposób podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia na terenie szkoły ucznia przez innego ucznia- przemoc rówieśnicza:

1. Jeśli pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń doświadcza przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub zagrożone jest jego życie, zobowiązany jest do zapewnienia uczniowi bezpiecznego miejsca i odseparowania go od osoby stwarzającej zagrożenie. Ponadto, powiadamia pedagoga szkolnego, który przeprowadza rozmowę z opiekunami ucznia i opiekunami ucznia podejrzanego o czyn zabroniony lub wyznacza to tego inną osobę np. psychologa szkolnego. Informuje wychowawcę klasy o zdarzeniu. Pedagog szkolny powiadamia o zaistniałej sytuacji Dyrektora szkoły. W uzasadnionych przypadkach Dyrektor powiadamia najbliższy sąd rodzinny lub policję wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa.
2. Jeśli pracownik podejrzewa, że uczeń doświadczył jednorazowo przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony osoby nieletniej, zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo ucznia i odseparowania go od osoby krzywdzącej. Ponadto zawiadamia

pedagoga szkolnego, który przeprowadza a rozmowę z opiekunami ucznia i opiekunami ucznia podejrzanej o czyn zabroniony. Pedagog szkolny informuje wychowawcę klasy, w przypadku braku poprawy pedagog powiadamia sąd rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny nieletniej podejrzanej i opracowuje działania naprawcze z powołaną do tego celu grupą wsparcia.

3. Jeśli pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń doświadcza przemocy poprzez demoralizację, zobowiązany jest do powiadomienia o tym fakcie pedagoga szkolnego, który opracowuje działania naprawcze lub profilaktyczne.

§9

Sposób podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia ucznia przez jego opiekuna:

1. Jeśli pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń doświadczył jednorazowo przemocy fizycznej lub psychicznej ze strony opiekuna, zobowiązany jest do zadbania o bezpieczeństwo ucznia. Ponadto zawiadamia pedagoga szkolnego, który przeprowadza rozmowę z opiekunami ucznia. Informuje o możliwości udzielenia wsparcia psychologicznego. W przypadku braku współpracy opiekuna lub powtarzającej się przemocy, pedagog powiadamia właściwy ośrodek pomocy społecznej (na piśmie lub mailowo), jednocześnie składa wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny.
2. Jeśli pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń jest zaniedbany lub jego opiekun jest niewydolny wychowawczo, powinien zadbać o bezpieczeństwo ucznia powinien powiadomić pedagoga szkolnego, który przeprowadza rozmowę z opiekunem ucznia, proponując mu możliwość wsparcia psychologicznego. Jeśli sytuacja ucznia się nie poprawi, zobowiązany jest zawiadomić ośrodek pomocy społecznej.
3. Jeśli pracownik szkoły podejrzewa, że uczeń doświadcza przemocy w rodzinie, poprzez zaniedbanie lub demoralizację, zobowiązany jest do powiadomienia o tym fakcie pedagoga szkolnego, który opracowuje działania naprawcze lub profilaktyczne samodzielnie lub z powołaną do tego celu grupą wsparcia.

§10

Zasady ustalenia planu wsparcia ucznia po ujawnieniu krzywdy, wszczęcie procedury interwencji:

1. Pedagog szkolny tworzy grupę wsparcia dla pokrzywdzonego ucznia.
2. W skład grupy każdorazowo wchodzi wychowawca oddziału, psycholog szkolny, pedagog szkolny.
3. W przypadku długotrwałej nieobecności pedagoga pracą grupy wsparcia kieruje Dyrektor lub osoba przez niego wyznaczona.
4. W przypadku nieobecności wychowawcy lub psychologa, pedagog może powołać inne osoby, które posiadają wiedzę lub kompetencje umożliwiające ustalenie planu wsparcia.
5. Grupa może poszerzyć się do większej liczby specjalistów w zależności od doznanej krzywdy.
6. Grupa wsparcia spotyka się celem ustalenia jaka pomoc uczniowi. W uzasadnionych przypadkach powoływana jest niezwłocznie. Jej praca jest kontynuowana do zakończenia sprawy lub zakończenia nauki/przeniesienia ucznia do innej szkoły.
7. Grupa wsparcia tworzy **Kartę zdarzeń** zagrażających dobru ucznia która stanowi dokument zapisany i przechowywany w aktach ucznia, wzór karty stanowi **Załącznik nr 5** do niniejszych standardów.
8. Karta zawiera przede wszystkim informacje o podjętych działaniach, plan spotkań ze specjalistami/opiekunami/nauczycielami oraz przypuszczalny czas trwania wsparcia dla ucznia.
9. Notatki ze spotkań z pedagogiem i psychologiem szkolnym które stanowią dane wrażliwe uczniów nie są dołączane do Karty, wyjątek stanowi sytuacja zagrożenia życia lub zdrowia ucznia (np. o planowanym samobójstwie).
10. W każdym przypadku zauważenia krzywdzenia ucznia należy uzupełnić **Kartę Interwencji**, której wzór stanowi **Załącznik nr 6** do niniejszych standardów.
11. Z każdej podejmowanej interwencji sporządza Protokół interwencji, wzór protokołu stanowi **Załącznik nr 7** do niniejszych standardów.
12. Kartę załącza się do akt osobowych ucznia. W przypadku podejrzeń wobec pracownika, również do akt osobowych pracownika szkoły.
13. Plan wsparcia tworzony jest zarówno w przypadku uczniów niepełnoletnich jak i pełnoletnich.
14. W przypadku uzyskania przez ucznia pełnoletniości po sporządzeniu planu wsparcia, pedagog może zaprosić ucznia do modyfikacji planu wsparcia.

Rozdział VII

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie sądu opiekuńczego oraz za wszczynanie procedury „Niebieskiej Karty”

§11

1. Głównym celem „**Niebieskich Kart**” jest usprawnienie pomocy oferowanej przez szkołę, ale też tworzenie warunków do systemowego, interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną.
2. Jeśli do jakiegokolwiek pracownika w szkole przyjdzie uczeń i zgłosi, iż wobec niego stosowana jest przemoc pracownik ten powinien wszcząć działania zgodne ze standardami szkoły uwzględniającymi wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty”, złożenie zawiadomienia.
3. Każde powzięcie informacji o zaistnieniu przemocy nakazuje rozpocząć działania z uwzględnieniem wszczęcia procedury „Niebieskiej Karty”.
4. W przypadkach skomplikowanych (wykorzystywanie seksualne oraz znęcanie się fizyczne i psychiczne o dużym nasileniu), Dyrektor szkoły powołuje **Zespół Interwencyjny**, w skład, którego mogą wejść: pedagog, psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu ucznia lub o ucznia (dalej jako: zespół interwencyjny).
5. Procedura „Niebieskie Karty” stanowi oddzielny dokument.
6. Procedurę „Niebieskie Karty” stanowi **Załącznik nr 8** niniejszych standardów.
7. W uzasadnionych przypadkach „Niebieska Karta-A”, zawiadomienie może zostać wypełniona przez osobę, która powzięła informacje o krzywdzeniu dziecka.
8. Wypełnienie formularza „Niebieska karta –A” powinno odbywać się w obecności osoby krzywdzonej. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się wypełnienie formularza na podstawie informacji uzyskanych przez Zespół Interwencyjny.
9. „Niebieska karta- B” jest przekazywana wyłącznie pełnoletniemu uczniowi.
10. Procedura „Niebieskiej karty” nie jest wszczynana przez szkołę w przypadku interwencji Policji.
11. Do dokumentacji „Niebieska Karta-A” przed przekazaniem do dyrektora lub osoby pełniącej jego obowiązki, załącza się notatkę z rozmowy z uczniem podpisaną przez osoby prowadzące/uczestniczące w rozmowie.

Formularze:

- a) „Niebieska Karta - A” stanowi **Załącznik nr 8 a** do niniejszych Standardów,
 - b) „Niebieska Karta - B” stanowi **Załącznik nr 8 b** do niniejszych Standardów.
12. Dyrektor lub inna osoba pełniąca jego obowiązki podpisuje kartę jako przedstawiciel podmiotu wypełniającego oraz wraz z notatką **Załącznik 4** oraz notatką z rozmowy z uczniem przekazuje do Ośrodka Pomocy Społecznej zgodnego z miejscem zamieszkania osoby krzywdzonej.
 13. Pedagog lub osoba pełniąca jego obowiązki wraz z Dyrektorem placówki lub osobą pełniącą jego obowiązki informuje opiekunów prawnych/rodziców o planowanym lub dopełnionym obowiązku zgłoszenia przez szkołę podejrzenia krzywdzenia dziecka. Wyjątkiem jest sytuacja, w której rodzic/opiekun prawny jest osobą odpowiedzialną za krzywdzenie dziecka.
 14. W sytuacji krzywdzenia dziecka przez opiekuna prawnego/rodzica, Dyrektor placówki lub osoba pełniąca jego obowiązku wraz z osobą odpowiedzialną za realizację standardów ochrony przed krzywdzeniem nie mają obowiązku informować opiekuna prawnego o podjętych działaniach oraz nie ma on wglądu w dokumenty związane ze sprawą w tym szczególnie „Niebieska karta-A”.

Rozdział VIII

Zasady ochrony wizerunku i danych osobowych ucznia

§12

1. Dane osobowe podlegają ochronie zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych.
2. Wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku dziecka stanowi zapis w klauzuli zgody na przetwarzanie danych osobowych i informacji o uczniu.
3. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku ucznia (tj. filmowanie, fotografowanie) na terenie szkoły bez pisemnej zgody opiekuna ucznia.
4. Pracownikowi szkoły nie można udostępniać przedstawicielowi mediów danych kontaktowych opiekuna ucznia bez wiedzy i zgody tego opiekuna.

2. Jeżeli wizerunek ucznia stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku ucznia nie jest wymagana.

Rozdział IX

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu

§13

1. W szkole powołana jest funkcja administratora sieci który odpowiedzialny jest za instalowanie i aktualizowanie programów antywirusowych i zapór sieciowych w celu ochrony systemów przed atakami złośliwego oprogramowania i blokowania na komputerach szkolnych materiałów niedostosowanych do wieku.
2. Infrastruktura sieciowa szkoły zapewnia dostęp do Internetu personelowi i uczniom, zarówno w czasie zajęć pod nadzorem pracownika szkoły, jak i poza nimi, na przeznaczonych do tego komputerach, znajdujących się w pracowniach, bibliotece.
3. W przypadku użytkowania sprzętu z dostępem do Internetu pod nadzorem pracownika szkoły, ma on obowiązek informowania uczniów o zasadach bezpiecznego korzystania z zasobów internetowych i czuwania nad bezpiecznym korzystaniem z Sieci podczas zajęć.
4. W szkole prowadzone są działania profilaktyczne z zakresu zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, a na jej terenie.
5. Na terenie szkoły dostępna jest sieć wifi, zabezpieczona hasłem dostępu.
6. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści administrator sieci stara się ustalić, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia, a swoje ustalenia przekazuje pedagogowi szkolnemu, który organizuje dla dziecka rozmowę z psychologiem. Jeśli ten uzyska informację, że uczeń jest krzywdzony, podejmuje działania adekwatne do sytuacji.

Rozdział X

Procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie

§14

Niebezpieczne treści (materiały pornograficzne, promujące nienawiść, rasizm, ksenofobię, przemoc, zachowania autodestrukcyjne)

1. Treści nielegalne lub niezgodne z regulaminem danej strony zgłaszane są administratorom strony.
2. W przypadku zgłoszenia o dostępie do treści nieodpowiednich, administrator sieci ustala okoliczności zdarzenia, podejmując próbę ustalenia sprawcy i świadków incydentu, a także zabezpiecza dowody, konfiguruje zabezpieczenia sieci szkolnej, by na nowo zablokować dostęp do niewłaściwych treści. Jeśli treści niebezpieczne dotyczą osób niezwiązanych ze szkołą, pedagog szkolny zgłasza za pośrednictwem Dyrektora lub osoby pełniącej jego funkcje zdarzenie odpowiednim służbom (sądowi rodzinnemu lub Policji), przekazując zabezpieczone materiały.
3. Jeśli uczestnikami zdarzenia są uczniowie szkoły, ze sprawcą i ofiarą przeprowadzona jest rozmowa (oddzielnie) psychologa lub pedagoga szkolnego na temat emocji, jakie może budzić materiał, do jakich zachowań zachęca, omówione zostają także konsekwencje zdarzenia wynikających ze złamania statutu szkoły.
4. Powiadomieni zostają rodzice uczniów, których informuje się o poczynionych ustaleniach i dalszych działaniach szkoły (zastosowane kary statutowe/ środki oddziaływania wychowawczego, powiadomienie organów ścigania, wsparcie psychologiczno - pedagogiczne).
5. Współpraca z organami ścigania lub sądem rodzinnym obligatoryjnie musi zaistnieć w przypadku naruszenia zakazu rozpowszechniania materiałów pornograficznych z udziałem małoletniego (osoby poniżej 18 roku życia – art. 202 § 3 kodeksu karnego) oraz treści propagujących publicznie faszystowski lub inny totalitarny ustrój państwa lub nawołujących do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych (art. 256 i art. 257 kodeksu karnego).

Rozdział XI

Zasady i sposób udostępniania pracownikom, małoletnim i ich opiekunom Standardów Ochrony Małoletnich do zaznajomienia i stosowania oraz zasady aktualizacji i przeglądu Standardów

§15

1. Dokument „Standardy Ochrony Małoletnich” jest dokumentem ogólnodostępnym dla pracowników szkoły, uczniów oraz ich rodziców/opiekunów prawnych.
2. Dokument opublikowany jest na stronie internetowej szkoły.
3. Rodzice/opiekunowie prawni uczniów klas pierwszych zapoznawani są ze standardami podczas zebrań z rodzicami lub indywidualnie, na początku roku szkolnego, przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu standardów, nie później niż w ciągu 30 dni.
4. Wychowawcy klas przekazują treść Standardów Ochrony Małoletnich rodzicom poprzez dziennik elektroniczny wraz z informacją o dostępności Standardów Ochrony Małoletnich rodzicom na stronie szkoły oraz wyznaczonych miejscach budynku szkoły w formie papierowej.
5. Pełna oraz skrócona wersja Standardów Ochrony Małoletnich jest stale dostępna dla uczniów na stronie internetowej szkoły oraz w wyznaczonych miejscach szkoły w formie papierowej.
6. Uczniowie klas I zapoznawani są ze standardami podczas jednych z zajęć z wychowawcą realizowanych w miesiącu wrześniu każdego roku, przy czym pierwsze zapoznanie nastąpi niezwłocznie po opracowaniu i wprowadzeniu standardów, nie później niż w ciągu 30 dni. Za potwierdzenie faktu zaznajomienia się z dokumentami służy lista obecności na zajęciach, podczas których te procedury były omawiane. Uczniowie nieobecni donoszą do wychowawcy oświadczenie o zapoznaniu się w ciągu 7 dni od powrotu z nieobecności.
7. Treść oświadczenia dla rodziców/opiekunów prawnych i uczniów stanowi **Załączniki nr 9 i 10** do niniejszych standardów.
8. Procedura aktualizowania standardu odbywa się nie rzadziej niż raz na 2 lata.
9. Pedagog szkolny monitoruje na bieżąco realizację standardów, reaguje na ich naruszenie oraz koordynuje zmiany w standardach prowadząc równocześnie rejestr zgłoszeń i proponowanych zmian. Okresowo weryfikowana jest zgodność prowadzonych działań z przyjętymi zasadami ochrony uczniów, dokonując co najmniej raz na dwa

lata oceny standardów, by dostosować je do aktualnych i obowiązujących przepisów. Wnioski z przeprowadzonej oceny są dokumentowane w formie notatek służbowych, a zmiany w standardach wprowadzane są aneksami, po uzyskaniu akceptacji Dyrektora szkoły i po konsultacjach z Radą Pedagogiczną, Radą Rodziców i Samorządem Uczniowskim.

10. Pedagog szkolny jako osoba odpowiedzialna za realizację standardów może powołać zespół koordynujący, jeśli uzna, że taki zespół przyczyni się do lepszej realizacji Standardów bądź pozwoli na szybsze reagowanie w sytuacji, gdy Standardy Ochrony Małoletnich będą wymagały aktualizacji.
 11. Pedagog lub zespół przeprowadzają wśród pracowników, rodziców i uczniów minimum raz na dwa lata ankietę monitorującą poziom realizacji standardów, a następnie dokonuje analizy jakościowej i ilościowej badania ankietowego i sporządza na tej podstawie sprawozdanie z monitoringu. Sprawozdanie przekazywane jest Dyrektorowi szkoły arkusz ankiety monitorującej realizację Standardów Ochrony Małoletnich stanowi
- Załączniki nr 11i 12** do niniejszych standardów.
12. W ankiecie pracownicy szkoły mogą proponować zmiany standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów w Szkole.
 13. Dokonując monitoringu standardów, pedagog szkolny może wyznaczyć osobę do przeprowadzenia ankiety wśród uczniów, dotyczącej świadomości małoletnich z form pomocy realizowanych przez szkołę. arkusz ankiety monitorującej realizację Standardów Ochrony Małoletnich stanowi **Załącznik nr 13** do niniejszych o standardów.
 14. W razie konieczności opracowuje zmiany w obowiązującym standardzie i daje je do zatwierdzenia Dyrektorowi szkoły.
 15. Wprowadzone zmiany w standardach zatwierdza i przedstawia pracownikom, rodzicom i uczniom, Dyrektor szkoły lub osoba przez niego wyznaczona.

Rozdział XII
Monitoring stosowania standardów ochrony uczniów

§16

1. Dyrektor szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za monitorowanie realizacji niniejszych Standardów Ochrony Małoletnich.
2. Osoba, o której mowa w ust. 1 jest odpowiedzialna za monitorowanie realizacji standardów i za reagowanie na sygnały naruszenia Standardów oraz za proponowanie zmian w Standardach Ochrony Małoletnich.
3. Dyrektor lub osoba pełniąca jego obowiązki przyjmuje oraz rozpatruje skargi i zażalenia związane z realizowaniem Standardów Ochrony Małoletnich.

Rozdział XIII

Akty prawne na podstawie, których oparte są Standardy Ochrony Małoletnich

§17

1. Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.).
2. Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606).
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249); 3) Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t. j. Dz. U z 2022 r. poz. 1138 ze zm.).
4. Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (t. j. Dz. U. z 1991 Nr 120 poz. 526 ze zm.).
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).

Rozdział XIV
Przepisy końcowe

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia zarządzenia.
2. Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników szkoły, uczniów i ich opiekunów, w szczególności poprzez umieszczenie na stronie internetowej szkoły w miejscu ogłoszeń dla pracowników lub poprzez przesłanie tekstu drogą elektroniczną oraz poprzez zamieszczenie na stronie internetowej, jak również poinformowanie rodziców uczniów za pośrednictwem dziennika elektronicznego.

Załącznik nr 1

do Standardów Ochrony Małoletnich

**Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania
podstawowych zasad ochrony małoletnich**

.....
(miejsowość, data)

Ja,, nr PESEL oświadczam, że posiadam pełną zdolność do czynności prawnych, korzystam z praw publicznych, nie byłam(-em) skazana(-y) za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego oraz nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie. Nie zostałam(-em) skazana(-y) prawomocnym wyrokiem za przestępstwa umyślne.

Jestem świadoma(-y) odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(podpis)

Załącznik nr 2

do Standardów Ochrony Małoletnich

Oświadczenie o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich

Ja niżej podpisany(-a) oświadczam, że zapoznałem(-am) się z dokumentacją wchodzącą w skład Standardów Ochrony Małoletnich obowiązującą w i przyjmuję ją do realizacji.

.....
(data, podpis)

Czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dziecka, wykaz symptomów

- 1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich.**

Takie jak:

1. Uczeń jest często brudny, nieprzyjemnie pachnie.
2. Uczeń kradnie jedzenie, pieniądze itp.
3. Uczeń żebrze-uczeń jest głodny.
4. Uczeń nie otrzymuje potrzebnej mu opieki medycznej.
5. Uczeń nie ma przyborów szkolnych, odzieży i butów dostosowanych do warunków atmosferycznych.
6. Uczeń boi się rodzica lub opiekuna, boi się przed powrotem do domu.
7. Uczeń cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.
8. Uczeń jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony, depresyjny itp. Lub zachowuje się agresywnie, buntuje się, samo okalecza się itp.
9. Uczeń osiąga słabsze wyniki w nauce w stosunku do swoich możliwości.
10. Uczeń ucieka w świat wirtualny (gry komputerowe Internet).
11. Uczeń używa środków psychoaktywnych.
12. Uczeń nadmiernie szuka kontaktu z dorosłym (tzw. „lepkość” małoletniego);
13. Uczeń jest rozbudzony seksualnie.
14. Uczeń ucieka z domu.
15. Nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania ucznia.
16. Uczeń mówi o przemocy.

Jeżeli z objawami u ucznia współwystępują określone zachowania rodziców lub opiekunów, to podejrzenie, że uczeń jest krzywdzony jest szczególnie uzasadnione.

Niepokojące zachowania rodziców to:

1. Rodzic (opiekun prawny) podaje nieprzekonujące lub sprzeczne informacje lub odmawia wyjaśnień przyczyn obrażeń dziecka.
2. Rodzic (opiekun prawny) odmawia, nie utrzymuje kontaktów z osobami zainteresowanymi losem dziecka.

3. Rodzic (opiekun prawny) mówi o dziecku w negatywny sposób, ciągle obwinia, poniża strofuje ucznia (np.: używając nieodpowiednich określeń).
4. Rodzic (opiekun prawny) poddaje małoletniego surowej dyscyplinie lub jest nadopiekuńczy lub zbyt pobłażliwy lub odrzuca małoletniego.
5. Rodzic (opiekun prawny) nie interesuje się losem i problemami dziecka.
6. Rodzic (opiekun prawny) jest apatyczny, pogrążony w depresji.
7. Rodzic (opiekun prawny) zachowuje się agresywnie.
8. Rodzic (opiekun prawny) ma zaburzony kontakt z rzeczywistością np. reaguje nieadekwatnie do sytuacji.
9. Rodzic (opiekun prawny) faworyzuje jedno z rodzeństwa.
10. Rodzic (opiekun prawny) przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym lub werbalnym.
17. Rodzic (opiekun prawny) nadużywa alkoholu, narkotyków lub innych środków odurzających.

Załącznik nr 4
do Standardów Ochrony Małoletnich

NOTATKASŁUŻBOWA

Dotyczy ucznia.....

(imię, nazwisko, klasa)

W dniuo godzinie pełniąc pracę w charakterze.....

(wymienić funkcję)

otrzymałem (am następujące informacje/zauważyłem(am)następujące objawy*, na podstawie których można podejrzewać krzywdzenie ucznia:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zgłaszającymi(y) był(li).....

Świadkiem(ami) zdarzenia/informacji był(li).....

Podjąłem(am) następujące działania:.....

.....

Notatkę przekazałem(am). (komu).....

w dniu o godzinie.....

Inne ważne informacje.....

....., dnia.....

/miejsowość/ /czytelny podpis/

**właściwe podkreślić*

Załącznik nr 5

do Standardów Ochrony Małoletnich

Karta zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

Lp.	Opis zdarzenia – dane ucznia, data podjętej interwencji	Podjęte działania przez szkołę*	Skutki zdarzeń	Wykaz korespondencji międzyinstytucjonalnej (numery kancelaryjne, daty)

- 1 - zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa
- 2 - wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny
- 3 - wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”
- 4 - powiadomienie Policji
- 5 - szkolna pomoc psychologiczno – pedagogiczna w formie:.....
- 6 - plan wsparcia dziecka
- 7 - inny rodzaj interwencji, jaki.....

KARTA PRZEBIEGU INTERWENCJI

Imię i nazwisko ucznia, klasa:

.....

Przyczyna interwencji:

.....

Osoba zawiadamiająca (imię i nazwisko, stanowisko/klasa):

.....

Opis podjętych działań	Data	Działanie
1.Imię i Nazwisko ucznia/ opiekuna prawnego Spotkanie z rodzicami Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa		
Spotkania z rodzicami /opiekunami prawnymi ucznia		Opis spotkania
Forma podjętej działań (zakreślić właściwe) ☐ zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ☐ wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację dziecka/rodziny ☐ powiadomienie Policji		
☐ szkolna pomoc psychologiczno – pedagogiczna w formie:..... ☐ inny rodzaj interwencji, jaki.....		
Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję)		
Plan pomocy dla ucznia		

Działania rodziców		
Działania szkoły		
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach		

.....
(Podpis osoby zawiadamiającej)

.....
Zespół Interwencyjny)

Załącznik nr 7
do Standardów Ochrony Małoletnich

PROTOKÓŁ INTERWENCJI

1. Data i miejsce sporządzenia dokumentu	
2. Małoletni, wobec którego zachodzi podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie	
3. Osoba stwierdzająca wystąpienie podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenie małoletniego	
4. Data podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego, miejsca	
5. Osoba/osoby podejrzane o krzywdzenie lub krzywdzące małoletniego	
6. Osoba/osoby podejrzane o krzywdzenie lub krzywdzące małoletniego	
7. Opis rodzaju krzywdzenia lub	

podejrzenia krzywdzenia małoletniego	
8. Osoby i instytucje, które zostały powiadomione, w tym formy interwencji m.in.: powiadomienie pomocy społecznej, policji, sądu rodzinnego, uruchomienie procedury Niebieskie Karty)	
9. Data i opis udzielonej pomocy, formy otoczenia opieką małoletniego bezpośrednio po stwierdzeniu lub podejrzeniu incydentu, w tym we współpracy z koordynatorem, wychowawcą i nauczycielami specjalistami (psychologiem, pedagogiem, pedagogiem specjalnym wg potrzeb małoletniego), informacje o ewentualnym powiadomieniu pogotowia, policji, stwierdzeniu konieczności badania lekarskiego	
10. Informacja ze spotkania z rodzicami	
11. Zaplanowana pomoc psychologiczno-pedagogiczna (małoletniemu, jego rodzicom, innym uczniom – jeżeli byli np. świadkami incydentu) zespołu nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem, w tym we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, informacja o zgodzie rodziców na udzielanie ww. formy pomocy małoletniemu.	

Działania w przypadku braku współpracy ze strony rodziców	
12. Informacje na temat efektów podjętych interwencji, w tym we współpracy z instytucjami zewnętrznymi oraz pomocy udzielonej uczniowi przez jednostkę (dokumentację pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym efektywność jej udzielania należy przechowywać w indywidualnej teczce ucznia)	
13. Imiona i nazwiska oraz czytelne podpisy osób sporządzających protokół	

*Załącznik nr 8
do Standardów Ochrony Małoletnich*

Niebieska karta-procedury

Procedura "Niebieskie Karty" –przeciw działanie przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Od 28.09.2023 obowiązują przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty "oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta"(Dz. U. z 2023 r. poz.1870).

1. Typy przemocy w rodzinie:

- 1) Przemoc fizyczna, przemoc emocjonalna, zaniedbywanie, wykorzystanie seksualne, uczeń jest świadkiem przemocy.

2. **Działania interwencyjne Zespołu Interwencyjnego powołanego przez Dyrektora szkoły, mogą być realizowane w ramach trzech ścieżek:**

- karnej (zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa),
- cywilnej (wniosek o wgląd w sytuację rodzinną dziecka),
- procedury Niebieskiej Karty (przemoc domowa),
- dyscyplinarnej (względem stosowania przemocy przez pracownika szkoły),

Interwencję karną należy podjąć w przypadku przestępczości na szkodę uczniów:

- Przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości np. zgwałcenie, wykorzystanie seksualne, prezentowanie pornografii.
- Przeciwko rodzinie i opiece np. znęcanie się, porzucenie, uprowadzenie.
- Przeciwko wolności np. groźba karalna, nękanie, naruszenie intymności seksualnej.
- Przeciwko życiu i zdrowiu np. ciężki uszczerbek na zdrowiu pobicie.
- Przeciwko czci i nietykalności cielesnej np. zniewaga, zniesławienie.

Gdy sąd rodzinny uzna, że dobro dziecka jest zagrożone, może wydać odpowiednie zarządzenia: zobowiązać rodziców do:

- Współpracy z asystentem rodziny.
- Uczestniczenia w warsztatach umiejętności wychowawczych.
- Skierowania małoletniego do placówki wsparcia dziennego.
- Rozpoczęcia terapii rodzinnej, poradnictwa.
- Umieszczenia małoletniego w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym, zakładzie rehabilitacji leczniczej, nadzoru kuratora.
- Interwencja do sądu rodzinnego podejmowana jest wtedy, kiedy wyczerpują się nam środki.
- Współpracy z rodziną lub rodzice nie podejmują działań na rzecz dziecka zgodnie z zaleceniami i wskazówkami.

3. Procedura „Niebieskie Karty” nakłada na szkołę określone zadania w przypadku uzasadnionego podejrzenia o stosowanie wobec ucznia przemocy domowej.

Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:

1. Przemoc fizyczna

Przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko lub ze strony osoby, której dziecko ufa bądź która ma nad nim władzę. Nieprzypadkowe zranienie polegające na przykład na: popychaniu, szarpaniu, policzkowaniu, szczypaniu, kopaniu, duszeniu, biciu otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami, oblewaniu wrzątkiem lub substancjami żrącym, użyciu broni, ostrych narzędzi. Może być czynnością powtarzalną lub jednorazową.

Zauważalne symptomy przemocy fizycznej:

- ślady palców i przedmiotów na ciele dziecka,
- okrągłe punktowe poparzenia,
- opuchlizna, złamania, zwichnięcia,
- skarpetkowe odparzenia,
- siniaki w nietypowych miejscach ciała dziecka, np. okularowe w okolicy oczu.

Pośrednio obserwowane zachowania dziecka:

- lęk przed rozebraniem się,
- lęk przed dotykiem drugiej osoby,
- strój nieadekwatny do pory roku i pogody (długie rękawy, kiedy jest ciepło),
- nadmierna apatia lub agresja, noszenie ciemnych okularów, także przy braku słońca.

Wzmożony nacisk na obserwację symptomów i zachowania dziecka, jeśli pracujemy z uczniem niewerbalnym.

2. Przemoc psychiczna

Chroniczna, нефizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a osobą dorosłą, obejmująca zarówno działania jak i zaniechania.

Formy przemocy psychicznej:

- niedostępność emocjonalna, zaniedbywanie emocjonalne,
- relacja z dzieckiem oparta na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu,
- nieodpowiedzialne rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem,
- niedostrzeganie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych

pomiędzy osobą dorosłą a dzieckiem.

Objawy przemocy psychicznej:

- zaburzenia mowy (wynikające z napięcia nerwowego), psychosomatyczne (ból jelitowo-żołądkowe, ból i zawroty głowy), moczenie i zanieczyszczanie się,
- ból mięśni, nadmierna potliwość, zaburzenia snu, brak poczucia pewności siebie, niska samoocena, wycofanie, depresja, fobie, lęki, zachowanie destrukcyjne,
- kłopoty z kontrolą emocji poczucie krzywdy i winy, nieufność do innych,
- problemy szkolne, zachowania agresywne w stosunku do innych osób.

3. Wykorzystanie seksualne

Włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może się zgodzić w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi, społecznymi. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność (np. prezentowanie treści o tematyce pornograficznej, robienie zdjęć lub filmów z udziałem dziecka bez odzieży, komentowanie dziecka w sposób erotyczny, proponowanie relacji intymnych, dotykane w miejscach intymnych, zmuszanie do oglądania nagości i/lub dotykania przez dziecko, ocieranie, kontakty oralne) wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności i władzy.

Konsekwencje przemocy seksualnej:

Somatyczne: -

- infekcje dróg moczowo - płciowych bez podłoża organicznego, urazy zewnętrznych narządów płciowych: zaczerwienienia, otarcia naskórka, bolesność, urazy około odbytu i pochwy, ból przy oddawaniu moczu czy kału, np. krwawe stolce, krwawienie z narządów rodnych, upławy, infekcje jamy ustnej,
- urazy ciała związane ze stosowaną przemocą fizyczną,
 - infekcje przenoszone drogą płciową (np. weneryczne, grzybicze, HIV), niezrozumiałe pojawienie się dolegliwości somatycznych, np. bólów brzucha, głowy, wymiotów, nudności, nietrzymanie kału i moczu,
 - spadek apetytu, trudności związane z siedzeniem lub chodzeniem, ciąża.

Emocjonalne, behawioralne:

- zbytnia erotyzacja dziecka, znajomość zachowań seksualnych charakterystycznych dla osób dorosłych, prowokacyjne zachowania seksualne zarówno w stosunku do dorosłych, jak

i rówieśników, zaburzenia snu, lęki nocne, koszmary nocne, zaburzenia przyjmowania pokarmu, izolowanie się, zamykanie się w sobie,

- lęki, strach, fobie, nerwice, depresje, przygnębienie, smutek, lęki związane z daną płcią, np. wobec rodzica danej płci,

-zachowania agresywne i (lub) autodestrukcyjne (próby samobójcze, samobójstwa), nadpobudliwość ruchowa, poczucie winy, krzywdy.

4. Zaniedbywanie

Chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.

-częsta absencja w szkole, wagarowanie, brak przyborów szkolnych, ubiór nieadekwatny do pory roku,

-niedożywienie, zaniedbanie pod względem higienicznym i zdrowotnym (brudna skóra, rażąco małych rozmiarów odzież,

-przewlekłe nieleczone choroby, niezazywanie niezbędnych leków, koniecznych badań, zaburzony rozwój fizyczny),

-pozostawanie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych,

-niedbanie o higienę snu i odpoczynku, apatia, bierność.

Realizacja procedury „Niebieskie karty”

1. W przypadku podejrzenia przemocy domowej pracownik szkoły (wychowawca, psycholog, pedagog) przeprowadza rozmowę z uczniem. Rozmowa dotyczy: podtrzymywania relacji opartej na zaufaniu, udzielaniu informacji o dalszych krokach, braku zgody na bicie, dotykania bez zgody dziecka. Nazywanie, że to poważna sprawa, która wymaga pomocy innych, zaufanych osób, np. pedagoga/psychologa szkolnego. Informuje również o konieczności kontaktu z rodzicami, gwarantując uczniowi bezpieczeństwo.
2. W przypadku stwierdzenia, że problem krzywdzenia nie wymaga sięgnięcia po środki represji karnej wobec rodziny i izolowania od niej dziecka i że możliwa jest współpraca z rodzicami:
 - 1) Wezwania do szkoły rodziców/opiekunów prawnych ucznia na spotkanie Zespołu Interwencyjnego (wychowawca, psycholog, dyrektor)

2) Zawiera z rodzicami kontrakt o współpracy na rzecz poprawy sytuacji dziecka i rodziny.

3) Podejmuje działania wynikające z potrzeb dziecka i rodziny w kierunku:

-wzmocnienia ucznia, udzielenia wsparcia w sytuacji kryzysowej i traumatycznej poprzez zapewnienie mu pomocy psychologiczno- pedagogicznej na terenie szkoły,

-wspierania rodziny poprzez kierowanie do instytucji oferujących np. poradnictwo, konsultacje psychologiczne, terapię uzależnień, terapię dla sprawców przemocy, grupy wsparcia, warsztaty umiejętności wychowawczych,

-pomocy w rozwiązywaniu konfliktów rodzinnych poprzez zastosowanie procedur mediacyjnych bądź kierowanie do mediatorów,

-zabezpieczenia socjalnego poprzez kierowanie do instytucji oferujących: poradnictwo i warsztaty w zakresie metod poszukiwania pracy, zapewnienie ciepłego posiłku w szkole itp.

3 „Niebieskie Karty” zakłada nauczyciel, który stwierdza, że w rodzinie ucznia dochodzi do przemocy (decyzję o założeniu „Niebieskie Karty” warto podjąć po konsultacjach oraz w porozumieniu z zespołem wychowawczym, pedagogiem, psychologiem, Dyrektorem szkoły).

4. Wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.

5. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie wobec niepełnoletniego ucznia, czynności podejmowane i realizowane w ramach procedury, przeprowadza się w obecności rodzica, /opiekuna prawnego lub faktycznego.

6. Jeżeli osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie wobec małoletniego są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania z udziałem ucznia przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej.

7. Działania z udziałem ucznia, co do którego istnieje podejrzenie, że jest dotknięty przemocą w rodzinie, powinny być prowadzone w miarę możliwości w obecności pedagoga szkolnego lub psychologa.

8. Po wypełnieniu formularza „Niebieska Karta – A” osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje się formularz „Niebieska Karta –B”.

9. W przypadku, gdy przemoc w rodzinie dotyczy niepełnoletniego ucznia, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje się rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu

albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie (formularza „Niebieska Karta – B” nie przekazuje się osobie, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie).

10. Wypełniony formularz „Niebieska Karta – A” niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu Interwencyjnego.
11. Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę pedagog szkolny lub inna osoba upoważniona przez dyrektora szkoły składanie niezwłocznie zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do Policji, Prokuratury lub wniosek o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rodzinnego i Nieletnich.

Załącznik nr 8 a, b
do Standardów Ochrony Małoletnich

„NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Co to jest procedura „Niebieskie Karty”?

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

- a) mąż, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradiadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie, wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej mąż oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doświadczającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Pomogą Ci:

- **Ośrodki pomocy społecznej** – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
- **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
- **Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia** – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doświadczasz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.
- **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doświadczających przemocy domowej** zapewniające bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doświadczasz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.

- **Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem** – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.
- **Sądy opiekuńcze** – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.
- **Placówki ochrony zdrowia** – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach.
- **Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych** – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.
- **Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej** – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

Wykaz placówek funkcjonujących na Twoim terenie, udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Uwaga: (dane wprowadza zespół interdyscyplinarny):

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres e-mail
1.	Powiatowe Centrum Pomocy w Rodzinie (PCPR) Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Lubaczowie	Lubaczów, ul. Piłsudskiego 8	16 736 20 87	pcpr@lubaczow.powiat.pl/
2.	Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej (GOPS)	Właściwe dla miejsca zamieszkania ucznia		
3.	Bezpłatne porady prawne- Starostwo Powiatowe	Lubaczów, ul. Jasna 1, pok. 17 (I piętro)	16 632 87 06	starostwo@lubaczow.powiat.pl
4.	Fundusz Sprawiedliwości	Al. Ujazdowskie 11 00-567 Warszawa	Całodobowa infolinia dla pokrzywdzonych: 222 309 900, Dziecięcy telefon zaufania: 800 121 212	funduszsprawiedliwosci@ms.gov.pl

Możesz zadzwonić do:

- **Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 12 00 02** (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18⁰⁰–22⁰⁰ w języku rosyjskim. **Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50** (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17⁰⁰–21⁰⁰) oraz **tel. 800 12 00 02** (linia bezpłatna,

czynna w środę w godzinach 18⁰⁰–22⁰⁰). **Poradnia e-mailowa:** niebieskalinia@niebieskalinia.info.

Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE: pogotowie niebieska linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.

- **Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900** przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.
- **Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226** (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9³⁰ do 15³⁰, od godz. 15³⁰ do 9³⁰ włączony jest automat).

Załącznik nr 9

do Standardów Ochrony Małoletnich

Oświadczenie o zapoznaniu rodzica/ opiekuna prawnego się ze Standardami Ochrony Małoletnich

Ja niżej podpisany(-a) oświadczam, że zapoznałem(-am) się zapisami Standardów Ochrony Małoletnich obowiązującą w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach

.....
(data, podpis)

Załącznik nr 10

do Standardów Ochrony Małoletnich

Oświadczenie ucznia o zapoznaniu się ze Standardami Ochrony Małoletnich

Ja niżej podpisany(-a) oświadczam, że zapoznałem(-am) się zapisami Standardów Ochrony Małoletnich obowiązującą w Zespole Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego w Oleszycach

.....
(data, podpis)

Załącznik nr 11

do Standardów Ochrony Małoletnich

MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA DLA PRACOWNIKÓW

Lp.	Odpowiedz na poniższe pytania	Tak	Nie
1.	Czy znasz standardy ochrony uczniów obowiązujące w naszej Szkole?		
2.	Czy znasz treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich” w ZSCKR w Oleszycach.		
3.	Czy stosujesz w swojej pracy tę politykę?		
4.	Czy uważasz, że potrafisz rozpoznać syndromy krzywdzonego ucznia?		
5.	Czy wiesz w jaki sposób zareagować na symptomy krzywdzenia ucznia?		
6.	Czy zaobserwowałaś naruszenie zasad określonych w standardach przez innego pracownika?		
7.	Czy masz uwagi / sugestie / przemyślenia związane z funkcjonującymi w Szkole „Standardami Ochrony Małoletnich”? (Jeżeli tak, opisz je w tabeli poniżej)		
8.	Jaki punkt/ zagadnienie należałoby do niej włączyć? Dlaczego? Jakie regulacje proponujesz?		
9.	Czy jakiś punkt /zagadnienie należałoby usunąć? Jaki? Dlaczego?		
10.	Czy jakiś punkt zagadnienie należałoby zmienić? Jaki? Dlaczego? W jaki sposób?		

JEŚLI NA KTÓREŚ Z PYTAŃ W ANKIECIE MONITORING STANDARDÓW ODPOWIEDZIAŁEŚ TAK
NAPISZ: Jakie zasady zostały naruszone?
NAPISZ: Jakie działania podjąłeś?
NAPISZ: Czy masz jakieś sugestie lub propozycję poprawy obowiązujących standardów?

**MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA DLA RODZICÓW/ OPIEKUNÓW
PRAWNYCH UCZNI**

Lp.	Odpowiedz na poniższe pytania	Tak	Nie
1.	Czy znasz standardy ochrony uczniów obowiązujące w naszej szkole/ucznika?		
2.	Czy znasz treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich” w ZSCKR w Oleszycach.		
3.	Czy uważasz, że potrafisz rozpoznać syndromy krzywdzonego dziecka?		
4.	Czy wiesz w jaki sposób zareagować na symptomy krzywdzenia dziecka?		
5.	Czy zaobserwowałeś naruszenie zasad określonych w standardach przez innego pracownika, ucznia lub innego rodzica?		
6.	Czy masz uwagi / sugestie / przemyślenia związane z funkcjonującymi w Szkole „Standardami Ochrony Małoletnich”? (Jeżeli tak, opisz je w tabeli poniżej)		
7.	Jaki punkt/ zagadnienie należałoby do niej włączyć? Dlaczego? Jakie regulacje proponujesz)		
8.	Czy jakiś punkt /zagadnienie należałoby usunąć? Jaki? Dlaczego?		
9.	Czy jakiś punkt zagadnienie należałoby zmienić? Jaki? Dlaczego? W jaki sposób?		

<p>JĘŚLI NA KTÓREŚ Z PYTAŃ W ANKIECIE MONITORING STANDARDÓW ODPOWIEDZIAŁEŚ TAK</p>
<p>NAPISZ: Jakie zasady zostały naruszone?</p>
<p>NAPISZ: Jakie działania podjąłeś?</p>
<p>NAPISZ: Czy masz jakieś sugestie lub propozycję poprawy obowiązujących standardów?</p>

MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA DLA UCZNIÓW

Lp.	Odpowiedz na poniższe pytania	Tak	Nie
1.	Czy znasz standardy ochrony uczniów obowiązujące w naszej Szkole?		
2.	Czy w sytuacji doświadczenia przemocy, krzywdy wiesz do kogo możesz się zwrócić, aby uzyskać pomoc?		
3.	Czy znalazł się ktoś, kto pomógł Ci i udzielił pomocy?		
4.	Czy byłeś świadkiem, gdy stosowano agresję/przemoc wobec kogoś innego? (Jeżeli tak, opisz poniżej tabeli jak zareagowałeś/zareagowałaś?)		
5.	Czy w Twojej klasie istnieje problem przemocy lub agresji?		